

Johan Theorin

NACHTSTORM

Uit het Zweeds vertaald door
Corry van Bree

DE GEUS

Vijfde druk

Oorspronkelijke titel *Nattfåk*, verschenen bij Wahlström &
Widstrand, Stockholm, Zweden

Oorspronkelijke tekst © Johan Theorin, 2008

First published by Wahlström & Widstrand, Stockholm, Sweden

Published in the Dutch language by arrangement with Bonnier
Group Agency, Stockholm, Sweden

Nederlandse vertaling © Corry van Bree en De Geus BV,
Breda 2009

Deze editie © De Geus BV, Breda 2011

Omslagontwerp Karakters, Gent

Omslagillustratie © Shutterstock

ISBN 978 90 445 2373 7

NUR 331

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke
wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van De Geus BV, Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland.

Telefoon: 076 522 8151. Internet: www.degeus.nl.

Wilt u het gratis magazine *Geuzennieuws* met informatie over
onze nieuwe uitgaven ontvangen, ga dan naar www.degeus.nl

en meld u aan.

Hier begint mijn boek, Katrine, in het jaar waarin Åluddens hofstede is gebouwd. Voor mij was de hofstede meer dan een huis waarin mijn moeder en ik woonden, het was de plek waar ik volwassen ben geworden.

*Palingvisser Ragnar Davidsson vertelde me een keer dat grote delen van de hofstede waren gebouwd van het wrakgoed van een Duits schip dat hout vervoerde. Ik geloof hem. Op de hooizolder in de stal, op de korte muur helemaal achteraan, zijn de woorden **TER HERINNERING AAN CHRISTIAN LUDWIG** in een plank gekerfd.*

Ik heb de doden in de muren horen fluisteren. Ze hebben zo veel te vertellen.

Valter Brommesson zit in een klein, stenen huis op Åludden en bidt met gevouwen handen tot God. Hij bidt dat de wind en de golven die uit zee aan komen razen zijn twee vuurtorens van nacht niet zullen vernielen.

Hij heeft eerder slecht weer meegemaakt, maar nog nooit zo'n storm. Een witte muur van sneeuw en ijs is vanaf het noordoosten binnengesloten en daardoor zijn alle bouwwerkzaamheden stilgelegd.

De torens, Heer, laat ons ze afkrijgen ...

Brommesson is vuurtorenbouwer, maar dit is de eerste keer dat hij vuurtorens met lenzen in de Oostzee bouwt. Hij is vorig jaar maart naar Öland gekomen en is meteen aan het werk gegaan; manschappen aannemen, klei en kalksteen bestellen en sterke trekpaarden huren.

Het koele voorjaar, de warme zomer en de zonnige herfst waren heerlijk aan de kust. Het werk ging goed en de twee vuurtorens groeiden langzaam naar de hemel.

Daarna verdween de zon, het werd winter en toen de temperatuur daalde, begonnen de mensen over de storm te praten. En

ten slotte kwam hij, de sneeuwstorm. Laat op een avond stortte hij zich als een wild beest op de kust.

Als de dageraad aanbreekt, begint de wind eindelijk af te nemen.

Plotseling klinkt er geschreeuw vanaf de zee. Het komt uit de duisternis voor Åludden – lange en hartverscheurende noodkreten in een vreemde taal.

Brommesson wordt wakker van het geschreeuw en wekt op zijn beurt de uitgeputte bouwvakkers.

‘Er is een schip gestrand’, zegt hij. ‘We moeten eruit.’

De mannen zijn slaperig en onwillig, maar hij krijgt ze op de been en naar buiten de sneeuw in.

Ze ploeteren met gekromde ruggen in de ijskoude tegenwind naar het strand. Brommesson kijkt om en ziet dat de half afgebouwde, stenen torens inderdaad nog bij het water staan.

In de andere richting, naar het westen, ziet hij niets. Het vlakke landschap van het eiland is een golvende sneeuwwoestijn geworden.

De arbeiders gaan op het strand staan en turen naar de zee.

Het is onmogelijk om iets te zien in de donkergrijze duisternis op de zandbank, maar vermengd met het geraas van de golven klinken er nog steeds zwakke kreten – en krakende geluiden van spijkers die worden losgetrokken en hout dat versplintert.

Een groot schip is op de zandbank gelopen en zinkt.

Het enige wat de bouwvakkers uiteindelijk kunnen doen is luisteren naar de geluiden en de noodkreten die van het schip komen. Ze proberen drie keer om een van hun boten de zee op te krijgen, maar alle pogingen mislukken. Het zicht is te slecht en de brekers zijn te hoog. Bovendien ligt het water vol zware houten balken.

Het vastgelopen schip moet een enorme lading hout op het dek hebben gehad. Toen de scheepsromp begon te zinken, trokken de golven het hout los en spoelden het overboord. De balken zijn lang als stormrammen en spoelen in groten getale aan

land. Ze vullen de baaien rond de landtong en slaan en schuren tegen elkaar aan.

Als de zon achter het grijze, nevelige wolkendek opkomt, wordt het eerste lijk gevonden. Het is een jonge man, die zo'n tien meter van het land met uitgestrekte armen in de golven drijft, alsof hij tot op het allerlaatste moment heeft geprobeerd een van de houten balken die om hem heen dreven vast te grijpen.

Twee vuurtorenbouwers lopen het ondiepe water in, pakken het lichaam stevig bij het grove linnen hemd vast en slepen de dode over de zandbodem naar het land.

Bij de waterkant pakken de mannen allebei een ijsskoude pols om het lichaam uit het water te trekken. De dode komt uit het water omhoog, maar hij is lang en breedgeschouderd en het is moeilijk om hem te dragen. Hij moet naar de met sneeuw bedekte kustweide worden gesleept, terwijl het water uit zijn kleren stroomt.

De bouwvakkers verzamelen zich zwijgend rond het lichaam, zonder het aan te raken.

Ten slotte bukt Brommesson zich en hij rolt het lijk op zijn rug.

De verdronken man is een zeeman met dik, zwart haar en een brede mond die half openstaat, alsof hij het midden in een ademhaling heeft opgegeven. Zijn ogen staren naar de grijze hemel.

De vuurtorenbouwer schat de zeeman op een jaar of twintig. Hopelijk vrijgezel, maar misschien onderhoudt hij een gezin. Hij is gestorven bij een vreemde kust, waarschijnlijk wist hij de naam van het eiland waar het schip verging niet eens.

'We moeten de predikant straks roepen', zegt Brommesson en hij sluit de ogen van de dode om de lege blik niet meer te hoeven zien.

Drie uur later zijn de lichamen van vijf zeelieden rond Åludden aan land gedreven. Er is ook een gebroken naambord op het strand aangespoeld: CHRISTIAN LUDWIG - HAMBURG.

En hout, stapels hout.

Het hout van het schip is een geschenk. Het is nu het eigendom van de Zweedse kroon, dezelfde kroon die de vuurtorens bij Åludden betaalt. De vuurtorenbouwers hebben plotseling de beschikking over eersteklas grenenhout dat vele honderden rijksdaalders waard is.

‘Iedereen moet helpen bij het naar boven dragen’, zegt Brommesson. ‘We leggen het in stapels, buiten het bereik van de golven.’

Hij knikt en kijkt langs de met sneeuw bedekte helling omhoog. Er is een groot gebrek aan bos op het eiland. In plaats van de kleine boerderij die voor de vuurtorenwachter en zijn gezin op Åludden was gepland, kan hij nu met deze balken een veel groter huis bouwen.

Brommesson krijgt een visioen van een imposante hofstede met een woonhuis vol kamers en zalen. Een veilig thuis voor degenen die hier, aan het einde van de wereld, verantwoordelijk zijn voor zijn vuurtorens.

Het blijft echter een hofstede die is gebouwd van wrakgoed en dat kan ongeluk aantrekken. Er zal een huisoffer nodig zijn om dat tegen te gaan. Misschien zelfs een gedenkruimte: een herinneringsplek voor de doden van Åludden, voor alle arme zielen die niet in gewijde aarde terecht zijn gekomen.

Het idee van een grote hofstede blijft Brommesson bij. Later die dag begint hij met grote stappen de grond op te meten.

Als de storm echter afneemt en de verkleumde vuurtorenbouwers het hout uit het water beginnen te tillen en opstapelen op het gras, kunnen velen van hen de echo van de kreten van de verdronkenen nog steeds horen.

Ik weet zeker dat de vuurtorenbouwers het geschreeuw van de stervende zeelieden nooit zijn vergeten. En ik weet net zo zeker dat de meeste bijgelovigen het besluit van Brommesson om een grote hofstede te bouwen van het hout van het wrak, in twijfel trokken.

Een hofstede die is gebouwd van hout waaraan stervende zeelieden zich vertwijfeld vastklampten voordat de zee hen opeiste – hadden mijn moeder en ik niet beter moeten weten dan daar aan

het eind van de jaren vijftig naartoe te verhuizen? Hadden jij en je gezin daar vijfendertig jaar later echt moeten gaan wonen, Katrine?

– Mirja Rambe

VERANDER JE LEVEN – GA BUITEN WONEN

Object: Åluddens hofstede, Noordoost-Öland.

Beschrijving: statig vuurtorenwachterskwartier uit het midden van de negentiende eeuw met een afgelegen en rustige ligging en een fantastisch uitzicht over de Oostzee, minder dan driehonderd meter van het strand en de hemel als dichtstbijzijnde buur.

Grote tuin met vlakke grasvelden grenzend aan het strand – perfect voor spelende kinderen – omgeven door verspreid loofbos in het noorden, een beschermd vogelgebied in het westen (het Offerveen) alsmede strandweiden en akkers in het zuiden.

Gebouwen: mooi hoofdgebouw bestaande uit twee verdiepingen (geen kelder) van in totaal ongeveer 280 m² dat gerenoveerd en gemoderniseerd moet worden. Geraamte, balkenlaag en gevel van hout. Dakbedekking van dakpannen. Serre met oostelijke ligging. Vijf functionerende tegelkachels. Grenenhouten vloeren in alle kamers. Stromend water, eenvoudige riolering.

Bijgebouw (washuis van kalksteen) bestaande uit één verdieping van circa 80 m², met water en elektriciteit, na enige renovatie perfect voor de verhuur.

Bijgebouw (stal van kalksteen/hout) van circa 450 m², eenvoudig en in tamelijk slechte staat.

Status: VERKOCHT.

1

Een lichte stem riep in de donkere kamer.

‘Ma-maaa?’

Hij schrok van de kreet. De slaap was als een grot gevuld met merkwaardige echo's, warm en donker, en het was pijnlijk om daar snel uit wakker te worden. Het bewustzijn had één seconde geen naam voor zichzelf, geen plaats; alleen verwarde gedachten en herinneringen. *Ethel? Nee, Ethel niet, maar ... Katrine, Katrine.* En een paar ogen die verward knipperden, op zoek naar licht in al het zwarte.

Een seconde later kwam zijn eigen naam plotseling in zijn geheugen bovendrijven. Hij heette Joakim Westin en hij lag in een tweepersoonsbed in Åluddens hofstede op Noord-Öland.

Joakim was thuis. Hij woonde daar sinds een etmaal. Zijn vrouw Katrine en hun twee kinderen woonden al twee maanden in de hofstede, maar hij was net aangekomen.

01.23. De rode cijfers van de wekkerradio waren het enige licht in de raamloze kamer.

De geluiden die Joakim hadden gewekt, waren niet langer te horen, maar hij wist dat ze echt waren. Hij had gedempt geklaag en gekerm gehoord van iemand die onrustig sliep in een ander deel van het huis.

Naast hem in het tweepersoonsbed lag een roerloos lichaam. Het was Katrine; ze sliep diep, was naar de rand gekropen en had haar dekbed meegetrokken. Nu lag ze met haar rug naar hem toe. Hij zag de zachte contouren van haar lichaam en voelde haar warmte. Ze had hier bijna twee maanden alleen geslapen, terwijl Joakim in Stockholm woonde en werkte en in de weekenden op bezoek kwam. Ze hadden het geen van allen prettig gevonden.

Hij strekte zijn hand uit naar Katrines rug, maar toen hoorde hij het geroep weer. ‘Ma-maaa?’

Nu herkende hij de lichte stem van Livia. Hij sloeg het dekbed terug en stapte uit bed.

De tegelkachel in een hoek van de slaapkamer straalde nog warmte uit, maar de houten vloer was ijskoud toen hij erop ging staan. Ze moesten de slaapkamervloer isoleren en opnieuw leggen, zoals ze hadden gedaan met de vloeren in de keuken en de kinderkamers, maar dat zou een project voor na Oud en Nieuw worden. Voor de winter zouden ze kleden kopen. En hout. Ze moesten goedkoop hout voor de kachels vinden, want er stond geen bos op hun perceel dat ze konden uitdunnen.

Katrine en hij moesten nog flink wat spullen voor het huis kopen voordat de echte kou inviel – morgen moesten ze lijsten maken.

Joakim hield zijn adem in en luisterde. Het was stil.

Zijn badjas hing over een stoel; hij trok hem zachtjes aan over zijn pyjamabroek, nam een grote stap tussen twee verhuisdozen door en sloop naar buiten.

Hij liep meteen verkeerd in het donker. In hun huis in Stockholm sloeg hij altijd rechts af als hij naar de kamers van de kinderen moest, maar in de nieuwe woning lagen ze links.

De slaapkamer van Joakim en Katrine was een kleine kamer in het grote grottenstelsel van de hofstede. Ervoor liep een gang – waar nu verscheidene verhuisdozen langs één muur waren opgestapeld – die uitkwam in een grote hal met een rij ramen. Ze keken uit op de geplaveide binnenplaats die werd geflankeerd door twee bijgebouwen.

Åluddens hofstede was gesloten naar het land, maar open naar de zee. Joakim liep naar het raam en keek naar de kust achter de omheining.

Daar beneden knipperde een rood licht. Het kwam van de twee vuurtorens, die elk op hun eigen kleine eilandje in het water stonden. De lichtstralen van de zuidelijke vuurtoren schenen over de bergen zeewier bij het water en tot ver over de Oostzee, terwijl de noordelijke toren helemaal donker was. Katrine had hem verteld dat de noordelijke vuurtoren nooit brandde.